

Kristaps Zakulis,
FKTK priekšsēdētājs
un ECB Uzraudzības
valdes loceklis

Latvija – Eiropas banku savienībā

Kopš šodienas, 2014. gada 4. novembra, Latvija kopā ar pārējām eirozonas valstīm pievienojas Eiropas banku vienotajam uzraudzības mehānismam (VUM), kas ir būtiskākais topošās Eiropas Banku savienības elements. Tas nozīmē, ka turpmāk lielāko eirozonas valstu banku uzraudzība būs Eiropas Centrālā bankas (ECB) un nacionālo banku uzraugu kopdarbs, rūpējoties par Eiropas banku sistēmas kopīgu drošību un stabilitāti. Latvijas gadījumā ECB ciešā sadarbībā ar FKTK uzraudzīs trīs pēc aktīviem lielākās mūsu bankas – AS "Swedbank", AS "SEB banka" un AS "ABLV Bank". Pārējo banku uzraudzība joprojām paliks FKTK rokās. Vienotais uzraudzības mehānisms jeb VUM ir pirmais solis Eiropas banku savienības izveidē. Šādas reformas iecerētas, lai atjaunotu uzticību banku sektoram un nodrošinātu to pārraudzību pēc vienotiem standartiem. Pirms ieviest vienoto uzraudzību, veselu gadu tika veikta 130 lielāko eirozonas banku finansiālā stāvokļa padziļināta pārbaude jeb t.s. visaptverošais novērtējums, kura ietvaros ir paveikts apjomīgs darbs, ko veica aptuveni 6000 ekspertu, t.sk. nacionālie uzraugi no 19 valstīm. Tika vērtētas arī Latvijas bankas, un ar gandarījumu varu apliecināt, ka visas trīs visaptverošajā novērtējumā iekļautās Latvijas bankas ir labi sevi parādījušas un izturējušas šo finanšu "veselības" pārbaudi. Kopumā bankas Latvijā ir labi kapitalizētas un tām ir arī pietiekams kapitāls iespējami nelabvēlīgu scenāriju gadījumā, ko pierāda stresa testa rezultāti. Vēlos uzsvērt, ka nacionālo uzraugu arī FKTK darbs pēc 4. novembra nemazināsies, drīzāk otrādi – mūsu pienākumu loks paplašināsies, jo papildus kļūsim par ECB acīm un ausīm, turpmāk apkopojot un iesniedzot uzraudzībai nepieciešamo informāciju, gatavojot lēmumu projektus un sniedzot atbalstu ECB lēmumu piemērošanā. Lai labāk saprastu, kā veidojas Eiropas banku savienība, varam pieņemt, ka tā balstās it kā uz trim vaļiem – vienoto uzraudzības mehānismu, vienotu noregulējuma mehānismu un harmonizētu noguldījumu garantiju sistēmu, un katrs no šiem vaļiem "iepeldēs" savā ostā atšķirīgā laika periodā:

KO NOZĪMĒ EIROPAS BANKU SAVIENĪBA?

BANKU SAVIENĪBA

VIENOTAIS
UZRAUDZĪBAS
MEHĀNISMS

No 2014. gada 4. novembra

VIENOTAIS
NOREGULĒJUMA
MEHĀNISMS

No 2016. gada 1. janvāra

HARMONIZĒTA
NOGULDĪJUMU
GARANTĪJU
SISTĒMA

No 2015. gada jūlija

Mūsu uzraugi labi pārzina darbības laukumu un Latvijas tirgum raksturīgos biznesa modeļus, riskus, tomēr, man piedaloties gatavošanās procesā ne tikai FKTK, bet arī ECB Uzraudzības valdē, ir skaidrs, ka mēs FKTK izjutīsim zināmas pārmaiņas, iekļaujoties lielākā uzraugu saimē. Lielākie izaicinājumi gan ir gaidāmi pašā ECB – sakausēt nacionālo uzraugu pieredzi un kompetenci, kas būs liels atspajds ECB komandai, un izveidot efektīvu un jaudīgu mehānismu izvirzīto mērķu sasniegšanai. Savukārt banku klientus visas šīs pārmaiņas tiešā veidā neietekmēs – jaunās prasības skars uzraudzības pasākumus, nevis banku sniegtos pakalpojumus.

? Esmu dzirdējis par ECB veikto Eiropas banku novērtējumu un to, ka vairākas ES dalībvalstu bankas (Austrijā, Spānijā un citur) neiztur bankām izvirzītās prasības. Vai FKTK var sīkāk izskaidrot, kādi ir galvenie pārmetumi; ko bankas nedara vai ko ir pārkāpušas?

Arvils Ozoliņš Rīgā

Visaptverošajā novērtējumā bija divas būtiskas daļas – banku aktīvu kvalitātes pārbaude un stresa tests ar vairākiem scenārijiem. Jāpaskaidro, ka aktīvu vērtēšana bija ļoti piesardzīga, tāpēc, jā, vairākās eirozonas bankās novērtējums konstatēja kapitāla iztrūkumu, skatoties pēc stingrākiem kritērijiem. Šīm bankām līdz 10. novembrim būs jāiesniedz kapitāla atjaunošanas plāns. Savukārt stresa testa rezultāti nav rādītājs, ka kādai bankai šobrīd būtu problēmas, jo tie nodrošināja iespējamo attīstības scenāriju simulāciju un deva priekšstatu par banku sektora vājākām vietām t.s. "sliktākos laikos". ECB amatpersonas jau uzsvērušas, ka šāda lielāko banku stāvokļa padziļināta pārbaude galu galā vairo sabiedrības uzticēšanos banku sektoram, jo, konstatējot esošos riskus, būs iespējams tos laikus novērst un nodrošināt lielāku sistēmas stabilitāti. Tam visam vajadzētu veicināt kredīšanas apjoma pieaugumu Eiropā, kas, visticamāk, labvēlīgi ietekmēs tautsaimniecības izaugsmi.

Jautājiet par tematiem saistībā ar finanšu pakalpojumiem – FKTK eksperti jums atbildēs šajā slejā!

www.klientuskola.lv

Rubrika tapusi sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisijas klientu skolu